

ផ្នែកទី II

វិធានការបង្ក្រាប និង គ្រប់គ្រងជំងឺឈាម

(IPM)

វិធានការចម្រុះក្នុងការគ្រប់គ្រងដំណាំ (IPM)

វិធានការចម្រុះគ្រប់គ្រងដំណាំ (IPM) គឺជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដំណាំដែលរួមបញ្ចូលនូវគ្រប់វិធីសាស្ត្រទាំងអស់ ដើម្បីថែរក្សា និងការពារដំណាំឱ្យដុះលូតលាស់ល្អ ទទួលបានទិន្នផលខ្ពស់ ធានាបាននូវនិរន្តរភាពផលិតកម្ម ប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ច និងការពារនូវសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាកសិករ និងបរិស្ថាន។ ចំនុចចាប់ផ្តើមរបស់កម្មវិធី IPM គឺផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការ កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម ក្នុងការកម្ចាត់សមាសភាពចង្រៃ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី គោលការណ៍គ្រឹះក្នុងការសម្រេចចិត្ត ចំពោះការគ្រប់គ្រងដំណាំឱ្យដុះលូតលាស់ល្អ គឺការយល់ឱ្យបានកាន់តែច្បាស់លាស់អំពីប្រព័ន្ធបរិស្ថានរបស់ដំណាំ រួមទាំងសមាសភាពចង្រៃ សត្រូវធម្មជាតិ និងសមាសភាពផ្សេងៗ ដែលនៅជុំវិញដំណាំ។ ការចុះត្រួតពិនិត្យដំណាំឡើងទាត់ គឺជាជំហានទីមួយក្នុងការស្វែងយល់ពីប្រព័ន្ធបរិស្ថានរបស់ដំណាំ។

តាមរយៈបទពិសោធន៍ច្រើនឆ្នាំកន្លងមករបស់IPM បានបង្ហាញឱ្យដឹងថា ការគ្រប់គ្រងដំណាំឱ្យដុះលូតលាស់ល្អ អាចកាត់បន្ថយការចំណាយទុនលើមធ្យោបាយផលិតកម្ម (រួមបញ្ចូលទាំងថ្នាំកសិកម្ម) ដោយមិនធ្វើឱ្យទិន្នផលថយចុះឡើយ។ ជាការពិតណាស់ទិន្នផល តែងតែកើនឡើងនៅក្នុងចំណែកដែលបានដាំដុះ និងគ្រប់គ្រងតាមវិធានការ IPM ។ (គោលការណ៍ណែនាំក្នុងការដាំដុះ និងការគ្រប់គ្រងដំណាំស្ពៃក្តោប រៀបរៀងដោយកម្មវិធី IPM សហការជាមួយ FAO ខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៨)

តាមរយៈកម្មវិធីជាតិ ស្តីពីវិធានការចម្រុះគ្រប់គ្រងដំណាំ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានកំពុងតែផ្សព្វផ្សាយណែនាំឱ្យកសិករជ្រើសរើសជាបឋមនូវ វិធានការ IPM មុននឹងឈានទៅដល់ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម ដើម្បីកម្ចាត់សមាសភាពចង្រៃ ដែលបំផ្លាញដំណាំ ។ វិធានការ IPM នេះអាចកម្ចាត់សមាសភាពចង្រៃបានដោយមានប្រសិទ្ធភាព មិនចាំបាច់ចំណាយថវិកាច្រើន និងមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាព និងបរិស្ថានឡើយ។ ដោយឡែក វិធានការការពារដំណាំតាមបែបគីមី គឺជាវិធានការចុងក្រោយ ដែលត្រូវប្រើក្នុងករណីចាំបាច់បំផុត ។

កម្មវិធី IPM អនុវត្តការងារដោយផ្អែកលើគោលការណ៍គ្រឹះសំខាន់ៗទាំង ៤ គឺ:

- **ដាំដំណាំឱ្យដុះលូតលាស់ល្អ:** កសិករត្រូវចេះជ្រើសរើសពូជឱ្យបានល្អ គឺជាពូជផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់ ផងនឹងការបំផ្លាញរបស់សត្វល្អិត និងជំងឺ ហើយសមស្របនឹងលក្ខខណ្ឌបរិស្ថានក្នុងតំបន់។ ក្រៅអំពីការជ្រើសរើសពូជ កសិករត្រូវអនុវត្តការរៀបចំដីឱ្យបានល្អ ប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសដាំដុះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ថែទាំដំណាំឱ្យបានល្អ និងប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានតុល្យភាព។
- **ថែរក្សាសត្វមានប្រយោជន៍:** កសិករត្រូវស្វែងយល់ឱ្យបានច្បាស់អំពីប្រភេទ និងបរិមាណសត្វស៊ីដំណាំសត្វមានប្រយោជន៍ក្នុងស្រែចំការ សក្តានុពលនៃការរស់នៅ និងការស៊ីចំណីរបស់សត្វនីមួយៗ។ តាមរយៈចំណេះដឹងទាំងនេះ កសិករនឹងមានលទ្ធភាពពិចារណាបានល្អិតល្អន់ មុននឹងចាត់វិធានការណាមួយក្នុងកិច្ចការពារដំណាំ ជាពិសេសការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី។ លើសពីនេះទៀត កសិករនឹងមានលទ្ធភាពថែរក្សា

និងការពារបាននូវសត្វមានប្រយោជន៍ តាមរយៈការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ឬព្យាយាម ជ្រើសរើសប្រភេទថ្នាំកសិកម្មគីមីដែលមានផលប៉ះពាល់តិចតួចដល់សុខភាពមនុស្ស សត្វ សត្វមានប្រយោជន៍ និង បរិស្ថាន ព្រមទាំងចេះឆ្លងផ្លូវអំពីប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងផលិតកម្ម ។

- **ចុះពិនិត្យស្រែជាប្រចាំ:** ការចុះពិនិត្យស្រែ គឺជាការងារចាំបាច់បំផុត ដែលធ្វើឱ្យកសិករបានពិនិត្យ និងវាយ តម្លៃអំពីស្ថានភាពស្រែ លក្ខណៈលូតលាស់របស់ដំណាំ ស្ថានភាពទឹក ដី ស្មៅចង្រៃ វត្តមានសត្វមាន ប្រយោជន៍ វត្តមានសត្វស៊ីដំណាំ និងស្ថានភាពនៃការបំផ្លាញរបស់វា នៅតាមដំណាក់កាលនីមួយៗ នៃវគ្គលូត លាស់របស់ដំណាំ ។ តាមរយៈការចុះត្រួតពិនិត្យស្រែជាប្រចាំ កសិករអាចស្វែងយល់អំពីបញ្ហា ដែលកើតមាន នៅក្នុងស្រែ និងចាត់វិធានការបានទាន់ពេលវេលា ។
- **កសិករក្លាយទៅជាអ្នកជំនាញក្នុងផលិតកម្មដំណាំ:** បង្កើនសមត្ថភាពរបស់កសិករឱ្យចេះពិនិត្យស្ថានភាពស្រែ ចេះវិភាគ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯង ប្រកបដោយភាពវៃឆ្លាត តាមរយៈការ ធ្វើពិសោធន៍ ការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកទេសជាមួយអ្នកបច្ចេកទេស និងកសិករក្នុងតំបន់ ដើម្បីបង្កើនភាពជឿជាក់ និងពឹងផ្អែក លើខ្លួនឯង ។ ជាមួយនឹងចំណេះដឹងនេះ កសិករវិភាគយន្តការផ្សព្វផ្សាយនូវរាល់បច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនដល់កសិករ ដទៃទៀតក្នុងសហគមន៍ ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាឧទាហរណ៍ ពីរបៀបគ្រប់គ្រងសមាសភាពចង្រៃលើដំណាំស្រូវ ដោយអនុវត្តវិធានការចម្រុះ គ្រប់គ្រងដំណាំ IPM ។ មានវិធីសាស្ត្រខុសគ្នាជាច្រើននៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ IPM ប៉ុន្តែវិធីសាស្ត្រដែលអាចប្រើប្រាស់ បានគឺអាស្រ័យលើស្ថានភាពរបស់ដំណាំ ស្ថានភាពរបស់សមាសភាពចង្រៃ ធនធាន និងកត្តាផ្សេងៗនៅក្នុងតំបន់ ។

សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតពីវិធីសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ IPM សូមទាក់ទងទៅកាន់ កម្មវិធីជាតិស្តីពីវិធានការចម្រុះ គ្រប់គ្រងដំណាំ (IPM) នៅក្នុងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ។

១. ខ្លឹមសារដំណាំស្រូវ
១.១. ជំងឺអុចក្តោត
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជដែលធន់ ដើម្បីទប់ទល់នឹងការរាតត្បាតរបស់ផ្សិត - ប្រើទឹកក្តៅ (៥៣-៥៤ អង្សាសេ) ត្រាំគ្រាប់ពូជរយៈពេល ១០-១២នាទី ដើម្បីសំអាតគ្រាប់ និងសម្លាប់ មេរោគមុនពេលយកទៅដាំ - ប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានគុណភាពទៅតាមតម្រូវការនៃដំណាក់កាលលូតលាស់របស់ដំណាំស្រូវ - គ្រប់គ្រងទឹកក្នុងស្រែឱ្យបានល្អប្រសើរ ដែលយ៉ាងហោចណាស់ ត្រូវរក្សាដីស្រែឱ្យបានលើមជានិច្ច ដើម្បីឱ្យ ស្រូវមានលទ្ធភាពស្រូបយកជីជាតិក្នុងដី និងអាចបែកគុម្ពបានច្រើន - ជៀសវាងការប្រើប្រាស់ជីអាសូតក្នុងបរិមាណច្រើនហួស នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងៗ ហើយខ្វះខាតនៅពេល ក្រោយដែលនាំឱ្យកើតជំងឺអុចក្តោតលើគ្រាប់ស្រូវកាន់តែខ្ពស់ - អាចប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់ផ្សិត នៅដំណាក់កាលបែកគុម្ព និងចុងដំណាក់កាលដើម ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នក

ឯកទេស ។
១.២. ជំងឺប្រាស
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជដែលអាចទប់ទល់នឹងការរាតត្បាតរបស់ផ្សិត ព្រោះវាមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់បំផុត - ធ្វើការដាំដុះឱ្យបានដើមដុះបន្ទាប់ពីភ្លៀងធ្លាក់ និងជៀសវាងការដាំដុះស្រូវក្រាស់ក្លឹកពេក - ដាំដុះស្រូវជាជួរដើម្បីឱ្យពន្លឺថ្ងៃ និងខ្យល់ចេញចូលបានល្អ ដែលអាចកាត់បន្ថយការកើតជំងឺ - ជៀសវាងការប្រើប្រាស់ជីលើសកម្រិត ជាពិសេសប្រភេទជីអាសូត និងជីជំរុញការលូតលាស់ - វិលែកជីអាសូត រួចចាត់តាមដំណាក់កាលៗអាស្រ័យតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់ដំណាំ - ក្នុងករណីវិវាទការខាងលើមិនអាចទប់ទល់បាន ជម្រើសចុងក្រោយអាចប្រើប្រាស់ថ្នាំកម្ចាត់ផ្សិត ប្រភេទប្រាបចូលជាប្រព័ន្ធ ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកឯកទេស ។
១.៣. ជំងឺរលួយស្រទាប់ស្លឹក
<ul style="list-style-type: none"> - លែចន្លោះគុម្ព ឬដង់ស៊ីតេដើមស្រូវឱ្យបានសមរម្យ ដោយធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យក្បែកគ្នា ឬណែនពេក ព្រោះវាធ្វើឱ្យជំងឺងាយកើត និងរាលដាល - ប្រើប្រាស់ជីប៉ូតាស្យូម នៅដំណាក់កាលបែកគុម្ព ដើម្បីធ្វើឱ្យជាលិការដើម និងស្លឹកស្រូវរឹងមាំ - ប្រើប្រាស់កាល់ស្យូមស៊ុលផាត និងសង្កសី ដោយបាញ់លើស្លឹកនៅដំណាក់កាលបែកគុម្ព - ធ្វើអនាម័យស្រែ ដោយសំអាតគល់ជញ្ជាំងស្រូវដែលកើតជំងឺ និងកម្ចាត់ស្មៅចង្រៃ ដើម្បីកាត់បន្ថយការឆ្លងជំងឺ - ក្នុងករណីកើតជំងឺច្រើន ប្រើថ្នាំសម្លាប់ផ្សិតលើស្លឹក នៅដំណាក់កាលដើមដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកឯកទេស ។
១.៤. ជំងឺរលាកស្រទាប់ស្លឹក
<ul style="list-style-type: none"> - លែចន្លោះគុម្ព ឬដង់ស៊ីតេដើមស្រូវឱ្យបានសមរម្យដោយធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យក្បែកគ្នា ឬណែនពេក ព្រោះវាធ្វើឱ្យជំងឺងាយកើត និងរាលដាល - ប្រើប្រាស់ជីអាសូតឱ្យត្រូវតាមតម្រូវការរបស់ដំណាំ និងជៀសវាងការបាញ់ជីជំរុញការលូតលាស់ច្រើន - ធ្វើអនាម័យស្រែដោយសំអាតគល់ជញ្ជាំងស្រូវដែលកើតជំងឺ ស្មៅចង្រៃដើម្បីកាត់បន្ថយការឆ្លងជំងឺ - ក្នុងករណីមានកើតជំងឺច្រើន ប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់ផ្សិត ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកឯកទេស ។
១.៥. ជំងឺស្រពោនស្លឹក
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជធន់ ដែលអាចទប់ទល់នឹងការរាតត្បាតរបស់ជំងឺ - ធ្វើអនាម័យស្រែ ដូចជាកម្ចាត់ចោលនូវស្មៅចង្រៃ ចំបើង និងស្រូវដុះមុរដែលជាជម្រកនៃជំងឺ - រក្សាទឹកភាក់នៅលើផ្ទៃសំណាប ដោយធ្វើចង្កូរបណ្តោះទឹកនៅពេលមានភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង - គួរបកលដីឱ្យបានស្អុតល្អ ក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវរួចដើម្បីសម្លាប់មេរោគ ប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានគុណភាពជាពិសេសជីអាសូត - ត្រូវលែចន្លោះគុម្ព ឬដង់ស៊ីតេដើមឱ្យបានសមរម្យ ដោយជៀសវាងស្តួងក្បែកពេក ឬព្រោះគ្រាប់ក្រាស់ពេក ។

១.៦. ជម្ងឺឆ្កួតស្លឹក
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជធន់ដែលអាចទប់ទល់នឹងការបំផ្លាញរបស់ជម្ងឺ - ប្រើប្រាស់ទឹកក្តៅ ដើម្បីសំអាតគ្រាប់ពូជ និងសម្លាប់មេរោគ មុននឹងយកទៅដាំដុះ - ប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានគុណភាព ដោយជៀសវាងការប្រើប្រាស់ជីអាសូតច្រើន - លែងឆ្ពោះគុម្ព ឬដងស៊ីតេដើមឱ្យបានសមស្របដោយជៀសវាងការដាំដុះញឹកពេក - កូរហាលដីបន្ទាប់ពីប្រមូលផលស្រូវរួច ដើម្បីសម្លាប់មេរោគ - ធ្វើអនាម័យស្រែ ដូចជា កម្ចាត់ចោលនូវស្រូវដុះមួរ និងគល់ជញ្ជាំង ដើម្បីបំផ្លាញប្រភពជម្ងឺ ធ្វើចម្លុះបណ្តោះទឹក ជាពិសេសនៅដំណាក់កាលសំណាប ។
១.៧. ជម្ងឺត្បាញលឿង និងជម្ងឺត្បាញស្លឹក
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជដែលធន់នឹងភ្នាក់ងារបង្ករោគ និងភ្នាក់ងារចម្លងរោគ (សត្វមមាធត្នោត) - ប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានគុណភាព ដោយជៀសវាងការប្រើប្រាស់ជីអាសូតច្រើន ដែលនាំឱ្យទាក់ទាញសត្វមមាធត្នោត - ដកដើមស្រូវដែលកើតជម្ងឺពីក្នុងស្រែ រួចបំផ្លាញចោល - ប្រើប្រាស់វិធានការចម្រុះដើម្បីគ្រប់គ្រងសត្វមមាធត្នោត ដែលជាភ្នាក់ងារចម្លងជម្ងឺ ។
១.៨. ជម្ងឺទង់ក្រៅ
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើប្រាស់ពូជដែលធន់នឹងជម្ងឺទង់ក្រៅ - កូរហាល និងហាលដីបន្ទាប់ពីប្រមូលផលរួច ដើម្បីបំផ្លាញស្រូវដុះមួរ និងគល់ជញ្ជាំងដែលជាជម្រកនៃភ្នាក់ងារបង្កជម្ងឺ - ដកដើមស្រូវដែលកើតជម្ងឺ ពីក្នុងស្រែ រួចបំផ្លាញចោល ។
២. សត្វចង្រៃលើដំណាំស្រូវ
២.១. សត្វទ្រីប
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើផេះបាចលើដំណាំស្រូវដែលទទួលរងការបំផ្លាញ - បញ្ជូលទឹកតន្តិចផ្តាសសំណាប / ស្រែ (ស្រូវពង្រោះ) - ប្រើស្បែកមុង ឬក្រមា ដែលមានជាតិអំបោះ ដោយជ្រលក់ទឹកឱ្យសើម រួចអូសលើផ្តាសសម្លាប់ចុះឡើងរួចពូតសម្លាប់សត្វទ្រីប - បន្ទាប់ពីបញ្ជូលទឹកក្នុងស្រែរួច ប្រើប្រាស់ជីអ៊ុយរ៉េបំប៉ន ។
២.២. មាមាធត្នោត
<ul style="list-style-type: none"> - គួររៀបចំផ្តាសសំណាបឱ្យនៅឆ្ងាយពីអំពូលភ្លើងអគ្គិសនី - ប្រើពូជធន់នឹងមមាធត្នោត - គួរដាំដុះឱ្យបានស្របពេលវេលា

<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើយុទ្ធសាស្ត្រគេច ដោយជៀសវាងការសាប / ព្រោះ / ឬស្តង់ដារពេលប្រជាករមមានឆ្កាតធ្វើបម្លាស់ទីមកដល់ - ធ្វើអនាម័យស្រែ (សំអាតស្មៅចង្រៃ ទាំងនៅពាមភ្នំ និងក្នុងស្រែ) - ប្រើជីឱ្យបានសមស្រប និងមានគុណភាព (ជៀសវាងការប្រើអាសូតច្រើន) - ក្នុងករណីមានវត្តមានមមានឆ្កាតច្រើន ត្រូវពិនិត្យទឹកសំណប់រួចយកស្បែកមុខមូសកម្លាត់មមានឆ្កាត - ប្រើអន្ទាក់ភ្លើង ដើម្បីពិនិត្យប្រជាករមមានឆ្កាត និងចាត់វិធានការទាំងពេលវេលា - ផែនការសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើថ្នាំកសិកម្មគីមី - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៣. ដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើថ្នាំសម្រាកអាចកាត់បន្ថយការបំផ្លាញដោយដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក នៅដំណាក់កាលសំណាប់ - បញ្ជូនទឹកក្នុងស្រែឱ្យលិចផុតបង្ហូរស្លឹក រួចប្រើស្បែកមុខមូសប្រមូលយកដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹកមកកម្ទេចចោល - បង្កូរទឹកចេញពីស្រែ (ប្រើឧបករណ៍ត្រងយកដង្កូវមកកម្ទេចចោល) ឱ្យបាន ២-៣ថ្ងៃ ទើបបញ្ជូនទឹកជាថ្មី - ប្រើផេះបាចលើស្រែ ឬផ្លែឈើស្រែត្រង់កន្លែងដែលមានការកាត់បំផ្លាញ - ប្រើស្លឹកស្តៅ ឬទន្រ្ទានខែត្រ បាចក្នុងស្រែត្រង់កន្លែងមានការបំផ្លាញ - ផែនការសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី - ប្រលែងសត្វទាចូលក្នុងស្រែ ដើម្បីស៊ីដង្កូវដែលអណ្តែតលើទឹក - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៤. ដង្កូវស៊ីរូងដើម</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ប្រើពូជស្រូវអាយុកាលខ្លី និងប្រើពូជធន់នឹងដង្កូវស៊ីរូងដើម - គួរលប់គល់ជញ្ជាំងភ្លាម ក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវដើម្បីសម្លាប់ដង្កូវ និងដឹកដើរ - គួរកម្លាត់សំបុករាង ពេលដកសំណាប់ និងពេលយកសំណាប់ទៅស្តង់ - ប្រើបរិមាណជីឱ្យបានសមស្រប និងមានគុណភាព - ផែនការសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៥. ដង្កូវវាយ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ត្រូវគួរហាលជីឱ្យបានស្ងួតល្អ ដើម្បីកម្លាត់ដឹកដើរ និងដង្កូវមុននឹងដាំដុះ - សំអាតស្មៅជុំវិញស្រែ ដែលជាជម្រកសម្រាប់មេអំពៅដង្កូវវាយ - បញ្ជូនទឹកក្នុងស្រែ រួចតកទ្រូងបក់ដើម្បីប្រមូលដង្កូវមកកម្ទេច

<ul style="list-style-type: none"> - ថែរក្សាសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើថ្នាំកសិកម្មគីមី - ជីកចម្ការជុំវិញ និងរោយផេះ ដើម្បីទប់ស្កាត់ដង្កូវហ្វូងវារឆ្លងពីស្រែផ្សេង ក្នុងករណីមានការផ្ទុះរាលដាល - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៦. ដង្កូវមូស្លិក</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ស្តង់ដារឱ្យឆ្ងាយពីម្លប់ និងជៀសវាងស្តង់ដារកញ្ជក់ពេក - ធ្វើអនាម័យស្រែដោយសំអាតជម្រករបស់មេអំពៅ - ប្រើបរិមាណជីឱ្យបានសមស្រប និងមានគុណភាព (ជៀសវាងប្រើជីអាសូតច្រើនពេក) - ប្រើលើដីដែលមានបន្ទាត់អូស ឬប្រើពាត់វាសលើស្លឹកស្រូវនៅពេលថ្ងៃក្តៅខ្លាំង - ថែរក្សាសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើថ្នាំកសិកម្មគីមី - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៧. សង្កើតខ្មៅ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ធ្វើអនាម័យស្រែដោយសំអាតជម្រករបស់វា - ប្រើបរិមាណជីឱ្យបានសមស្រប និងមានគុណភាព - ពន្លឺចម្លែកស្រែ រួចប្រើស្បែកមុងអូសប្រមូលសង្កើតខ្មៅយកមកកម្ទេចចោល - បញ្ចេញទឹកពីក្នុងស្រែ ព្រោះសង្កើតខ្មៅមិនចូលទឹកអាកាសធាតុក្តៅ - ប្រមូលសង្កើតខ្មៅរួចបុក និងលាយទឹកបាញ់លើស្រែទាំងមូលដើម្បីបណ្តេញ - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.៨. សត្វស្រឹងជញ្ជក់ទឹកដោះ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ធ្វើអនាម័យស្រែ ដោយសំអាតជម្រករបស់វា - ប្រើប្រាស់សាប៊ូក្រអូប លាយទឹកបាញ់លើស្រែដើម្បីបណ្តេញ - ប្រើប្រាស់ប្រហុក នៅខាងក្រៅស្រែ ដើម្បីទាក់ទាញសត្វស្រឹង - ប្រើស្បែកមុងអូសប្រមូលសត្វស្រឹងជញ្ជក់ទឹកដោះ រួចបុកលាយទឹក ហើយបាញ់ទៅក្នុងស្រែវិញដើម្បីបណ្តេញ - ថែរក្សាសត្វមានប្រយោជន៍ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើថ្នាំកសិកម្មគីមី - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។

<p>២.៩. ខ្យងពណ៌មាស</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ត្រូវរៀបចំឱ្យមានចង្កូរនៅក្នុងស្រែ និងដោតបង្កោលនៅតាមចង្កូរឱ្យខ្យងឡើងពងដាក់ រួចប្រមូលពងកម្ទេចចោល - បង្ហូរទឹកចេញពីស្រែ រួចប្រមូលខ្យងនៅតាមចង្កូរនៅកម្ទេចចោល - ប្រលែងសត្វទាឱ្យស៊ីខ្យង ដោយអនុវត្តប្រព័ន្ធកសិកម្មចម្រុះស្រូវ-ទា - រៀបចំទីវ៉ាកម្ចាត់ខ្យងជាសហគមន៍ រួចប្រមូលទិញ បំផ្លាញ និងធ្វើជាចំណីសត្វ - ក្នុងករណីអនុវត្តវិធានការទាំងអស់ខាងលើមិនអាចទប់ស្កាត់បាន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មគីមី ដោយពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញ និងជ្រើសរើសថ្នាំដែលមិនប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់សត្វមានប្រយោជន៍ សុខភាព និងបរិស្ថាន ។
<p>២.១០. សត្វកណ្តុរ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ត្រូវបំផ្លាញជម្រក និងកម្ចាត់កណ្តុរជាសហគមន៍ តាមរយៈការរៀបចំទីវ៉ាកម្ចាត់កណ្តុរ ឬទិញកណ្តុរ - ដាក់បំពង់ឬស្សី ឬទុយោក្បែរភ្នំស្រែដើម្បីប្រមូលកណ្តុរ (ផ្ទះសំណាក់កណ្តុរ) - ប្រើអង្កប់ចាប់កណ្តុរ - ប្រើកៅស៊ូប្លាស្ទិច ធ្វើជារបាំងជុំវិញស្រែ - ដាក់នុយបំពុល - ប្រើខ្សែលូស និងអាគុយសម្រាប់ឆក់នៅពេលយប់ (តែត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន ចំពោះសុវត្ថិភាពនៅពេលប្រើប្រាស់) - ថែរក្សាសត្វប្រេដាទ័រមួយចំនួន ដូចជា ពស់ផ្លាង ទីទុយ ខ្លែងស្រោក ។ល។

ផ្នែកទី III

ការកម្មាត់សមាសភាពចម្រុះ

ដោយប្រើប្រាស់ផ្នំវិភាគសិក្សា

គ. ការប្រើប្រាស់ដីកសិកម្ម

គ្រប់ថ្នាក់កសិកម្មទាំងអស់គឺសុទ្ធតែពុល ប្រសិនបើយើងប្រើប្រាស់វាមិនបានសមស្រប ដូច្នោះមុននឹងប្រើប្រាស់វា សូមអនុវត្តទៅតាមការណែនាំស្តីពីការប្រុងប្រយ័ត្ន និងសុវត្ថិភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ដែលមានប្រាប់បង្ហាញនៅលើសំបក វេចខ្ចប់ថ្នាំទាំងនោះ ។

សូមរក្សាទុកដាក់ថ្នាំកសិកម្ម នៅក្នុងសំបកវេចខ្ចប់ដើមរបស់វា ដោយធ្វើការទុកដាក់នៅក្នុងប្រអប់ចាក់សោរ មួយត្រឹមត្រូវ ។

ត្រូវរក្សាទុកដាក់ថ្នាំកសិកម្មដាច់ដោយឡែកពីម្ហូបអាហារ ដាក់ឱ្យផុតពីដៃក្មេង សត្វចិញ្ចឹម និងសត្វពាហនៈ ។ បាញ់ថ្នាំឱ្យនៅតែក្នុងបរិវេណតែត្រូវបានកំណត់ ជៀសវាងធ្វើឱ្យដំណក់ទឹកថ្នាំដែលបាញ់ទៅប៉ះលើកន្លែងផ្សេង ទៀត ជាពិសេសលើដំណាំដែលជិតប្រមូលផល ។

សូមកុំយកសំបកដបថ្នាំដែលប្រើអស់យកទៅប្រើប្រាស់ឡើងវិញឱ្យសោះ ហើយក៏មិនត្រូវបោះវាចោលនៅ កន្លែងដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ប្រភពទឹកផងដែរ ។

សូមធ្វើការទំនាក់ទំនងមកភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ដែលប្រចាំការនៅក្នុងតំបន់លោកអ្នក ដើម្បីទទួលបាន ម្លូពីតិមានលំអិតអំពីការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មឱ្យបានសមស្របទៅតាមបច្ចេកទេស ។

**សូមចម្លងថា ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មមិនបានត្រឹមត្រូវ នឹងមិនត្រឹមតែ
បង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់អ្នកប្រើប្រាស់ប៉ុណ្ណោះទេ ថាថែមទាំងបង្កគ្រោះមហន្តរាយ
ដល់អ្នកជំនឿន ទាំងធ្វើអោយហិនហោចដល់ជីវចម្រុះនានារដែលមាននៅក្នុងបរិស្ថាន ម
មានន័យថា ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មមិនបានត្រឹមត្រូវ ជាការបំផ្លាញខ្លួនឯង និងអ្នកជំនឿ ម**

ខ. របៀបមើលព័ត៌មាននៅលើសំបកដបថ្នាំកសិកម្ម

នៅពេលដែលយើងសម្រេចចិត្តជ្រើសប្រើថ្នាំកសិកម្មជាវិធានការចុងក្រោយបង្អស់ យើងត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសថ្នាំកសិកម្មឱ្យបានត្រឹមត្រូវសម្រាប់ប្រើលើសមាសភាពចង្រៃដែលយើងចង់កម្ចាត់ ។ យើងមិនត្រូវគិតថាការជ្រើសរើសប្រើថ្នាំកសិកម្ម ដោយសារតែតម្លៃរបស់វាថោកនោះឡើយ ។ ការគិតបែបនេះគឺជាការខ្វះខាតយល់ដឹង និងវិភាគ ប្រសិនបើការប្រើប្រាស់ទៅមិនមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការកម្ចាត់សមាសភាពចង្រៃបាន ។

ព័ត៌មាននៅលើសំបកដបថ្នាំកសិកម្ម មានសារសំខាន់ណាស់សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ ក្នុងការស្វែងយល់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងអាចឱ្យដឹងថា តើថ្នាំកសិកម្មប្រភេទណាដែលត្រូវទិញ និងជ្រើសរើសយកមកប្រើប្រាស់ដើម្បីកម្ចាត់នូវសមាសភាពចង្រៃនានាដែលកំពុងជួបប្រទះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

ហេតុដូច្នេះហើយ នៅក្នុងផ្នែកនេះនឹងមានពន្យល់បង្ហាញអំពីព័ត៌មានសំខាន់ៗដែលមាននៅលើសំបកដបថ្នាំកសិកម្មដែលអ្នកប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មត្រូវតែដឹង ដើម្បីអាចជ្រើសរើស និងប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មឱ្យបានត្រឹមត្រូវក្នុងការកម្ចាត់សមាសភាពចង្រៃ ។

ខាងក្រោមនេះ គឺជាតំរូវព័ត៌មានអំពីផ្នែកនីមួយៗ ដែលអ្នកប្រើប្រាស់ត្រូវស្វែងយល់ ។

១. ការប្រុងប្រយ័ត្ន

ប្រាប់អំពីប្រភេទគ្រោះថ្នាក់ ដែលអាចប្រឈមនៅពេលធ្វើការទុកដាក់ និងប្រាប់ឱ្យដឹងពីប្រការដែលត្រូវជៀសវាង ប្រាប់ពីរបៀបក្នុងការជួយសង្គ្រោះបន្តិច និងប្រភេទនៃគ្រោះថ្នាក់ដែលត្រូវការព្យាបាលដោយគ្រូពេទ្យ ។ល។

២. របៀបប្រើប្រាស់

ព័ត៌មានត្រង់ចំណុចនេះ ប្រាប់អំពីរបៀបនៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីទទួលបាននូវប្រសិទ្ធភាព ។ វាជាការចាំបាច់ណាស់ ក្នុងការធ្វើតាមអ្វីដែលមាននៅក្នុងសេចក្តីណែនាំ ដូចជាគិរិតប្រើថ្នាំ និងប្រភេទដំណាំ ដែលថ្នាំអាចប្រើលើបាន ។ គិរិតប្រើ គឺជាបរិមាណថ្នាំកសិកម្ម ដែលគេប្រើក្នុងមួយហិកតា ហើយដែលត្រូវបានធ្វើការវាយតម្លៃតាមរយៈការពិសោធន៍ និងដោយក្រុមហ៊ុនផលិតថ្នាំ ។ បរិមាណថ្នាំដែលត្រូវប្រើ គឺត្រូវតែអនុវត្តឱ្យបានទៅតាមការណែនាំ ដើម្បីជៀសវាងការប្រើប្រាស់បែបខ្វះខាត ។

ឧទាហរណ៍: អំពីការអានព័ត៌មាននៅលើសំបកដបថ្នាំកសិកម្ម

រូបសញ្ញាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម

ពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យថា "ប្រុងប្រយ័ត្ន" និង "ការប្រើប្រាស់" មាននិមិត្តសញ្ញាដែលជាការបង្ហាញបញ្ហា ។ និមិត្តសញ្ញាដែលតែងតែជួបប្រទះពាក់ព័ន្ធនឹងរូបមាន :

និមិត្តសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

			
អាចកាត់បំផ្លាញលោហៈធាតុ និងធ្វើឱ្យស្បែកខូចទ្រង់ទ្រាយ	បង្កការរលាក ឬគ្រោះថ្នាក់	ពុល	គ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថាន

		
គ្រោះថ្នាក់/ពុលដល់សត្វ	គ្រោះថ្នាក់/ពុលដល់ត្រី	ទុកដាក់ក្នុងទូចាក់ឈាម និងផុតពីដៃក្មេង

និមិត្តសញ្ញាបង្ហាញបញ្ហា

			
លាមសំអាតខ្លួន ក្រោយពេលប្រើថ្នាំ	ពាក់អាវការពារ	ពាក់ស្បែកជើងកវែង	ពាក់រាំងការពារមុខ

			
ពាក់ស្រោមដៃ	ពាក់ម៉ាស់ការពារច្រមុះ និងមាត់	ស្លៀកសំលៀកបំពាក់ ឱ្យជិតខ្លួនប្រាណ	ពាក់ម៉ាស់ពិសេស

៣. ការចុះបញ្ជីកា

វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់ដើម្បីពិនិត្យ ថាតើថ្នាំកសិកម្មមានលេខបញ្ជីកា ឬក៏អត់ ប្រសិនបើគ្មានលេខបញ្ជីកាដែលចេញដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទនោះទេ វាគឺជាថ្នាំដែលខុសច្បាប់ ។ ថ្នាំកសិកម្មដែលមានលេខបញ្ជីកា គឺជាផលិតផលដែលមានការទទួលស្គាល់គុណភាព ដោយបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ។

៤. ប្រភេទ ឬទម្រង់របស់ថ្នាំកសិកម្ម

នៅក្នុងថ្នាំកសិកម្ម មានតែសារធាតុមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងសមាសភាពចង្រៃ ហើយសារធាតុនោះ គឺត្រូវបានគេហៅថា "សារធាតុសកម្ម" ។

សារធាតុសកម្មនេះ គឺមិនត្រូវបានគេយកមកប្រើតែឯកឯងនោះឡើយ ។ ដូច្នេះហើយវាត្រូវបានគេលាយបញ្ចូលជាមួយសារធាតុផ្សេងទៀតជាច្រើន ដើម្បីបង្កើតទៅជាថ្នាំកសិកម្មក្នុងទម្រង់មួយ ដែលធ្វើឱ្យសារធាតុសកម្មនោះកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព មានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការយកមកប្រើ និងបង្កការងាយស្រួលដល់ការរក្សាទុក ។ ទម្រង់ថ្នាំកសិកម្មរួមមាន : Emulsifiable Concentrate (EC) ទម្រង់ជាម្សៅទឹក (WP) ទម្រង់ជាគ្រាប់ (G) ។ល។ សូមបញ្ជាក់ថា រាល់ទម្រង់នីមួយៗរបស់ថ្នាំកសិកម្ម សុទ្ធតែមានគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិពិសេសរបស់វា ។

គ្រោះថ្នាក់/ភាពពុល

ដើម្បីការពារសុខភាពរបស់យើង និងកាត់បន្ថយការប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន យើងត្រូវដឹងពីគ្រោះថ្នាក់ និងភាពពុលរបស់ថ្នាំកសិកម្ម ។ យើងត្រូវចងចាំថា ថ្នាំដែលមានកំរិតជាតិពុលខ្លាំងបំផុតចំពោះមនុស្ស មិនមែនមានន័យថា វាពុលខ្លាំងចំពោះសត្វល្អិតឡើយ ។ ចំណាត់ថ្នាក់នៃកំរិតពុលរបស់ថ្នាំកសិកម្មរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO) ត្រូវបានគេយកមកប្រើយ៉ាងទូលំទូលាយ ។ ក្រៅពីនេះនៅមានចំណាត់ថ្នាក់ជាច្រើនដែលធ្វើឡើងដោយស្ថាប័នផ្សេងទៀតដូចជា ទីភ្នាក់ងារការពារបរិស្ថាន (EPA) របស់សហរដ្ឋអាមេរិកជាដើម ។

ដោយផ្អែកទៅលើការចាត់ថ្នាក់ថ្នាក់សិកម្ម របស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO) ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក៏ធ្វើការបែងចែកថ្នាក់សិកម្មដូចជា៖ ថ្នាក់សិកម្មដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ ថ្នាក់សិកម្មដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់តែស្ថិតនៅក្នុងសក្តានុពល និងថ្នាក់សិកម្មដែលហាមឃាត់មិនឱ្យប្រើប្រាស់ ។

ចំពោះព័ត៌មានលម្អិត ស្តីពីការបែងចែកប្រភេទថ្នាក់សិកម្មរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សូមធ្វើការទំនាក់ទំនងមកកាន់ការិយាល័យកសិកម្មដែលនៅជិតលោកអ្នកបំផុត ។

តារាងខាងក្រោមនេះជាការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ លើភាពពុលរបស់ថ្នាក់សិកម្ម និងពេលវេលាដែលនៅលើសំបកដបដែលមាននៅលើសំបកថ្នាក់សិកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ថៃ និងវៀតណាម និងស្លាកសញ្ញាព័ត៌មាន ពិតប្រាកដដែលបង្ហាញពី ពេលវេលាដែលនៅលើសំបកដបដូចខាងក្រោម៖

កំរិតគ្រោះថ្នាក់ (ភាពពុល)	ការចាត់ថ្នាក់ថ្នាក់សិកម្មរបស់ អង្គការសុខភាពពិភពលោក (WHO)	ចំណាត់ថ្នាក់នៃគ្រោះថ្នាក់ និងពេលវេលាដែលមាននៅលើ ស្លាកសញ្ញាព័ត៌មាន		
		ប្រទេសកម្ពុជា	ប្រទេសថៃ	ប្រទេសវៀតណាម
ពុលក្រៃលែង	ចំណាត់ថ្នាក់ Ia	ពុលខ្លាំង	ពុលក្រៃលែង	កំរិត I : ពុលក្រៃលែង
ពុលខ្លាំង	ចំណាត់ថ្នាក់ Ib		ពុលខ្លាំង	
ពុលមធ្យម	ចំណាត់ថ្នាក់ II	ពុលមធ្យម	ពុលមធ្យម	កំរិត II : ពុលខ្លាំង
ពុលខ្សោយ	ចំណាត់ថ្នាក់ III	ពុលខ្សោយ	ពុលខ្សោយ	គ្រោះថ្នាក់
ពុលតិចតួច	មិនសូវពុលធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងការ ប្រើប្រាស់ធម្មតា		មិនសូវពុល	

(ឯកសារយោង: សៀវភៅណែនាំសម្រាប់អាជីវករលក់ថ្នាក់សិកម្ម របស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ)

៥ ប្រភេទថ្នាក់សិកម្ម

មុននឹងជ្រើសរើសថ្នាក់សិកម្មយកមកប្រើ យើងចាំបាច់បំផុតត្រូវដឹងពី ប្រភេទថ្នាក់ដែលត្រូវប្រើលើសមាសភាព
ចម្រុះដែលយើងចង់កម្ចាត់ ។

ថ្នាក់សិកម្មមាន ៧ ប្រភេទសំខាន់ៗ៖

- ១. ថ្នាក់ម្ចាត់សត្វល្អិត
- ២. ថ្នាក់ម្ចាត់ជំងឺ

- ៣. ថ្នាំកម្ចាត់ស្មៅ
- ៤. ថ្នាំកម្ចាត់អាការីវិល ឬវិល
- ៥. ថ្នាំកម្ចាត់កណ្តុរ
- ៦. ថ្នាំកម្ចាត់ខ្យង
- ៧. ថ្នាំកម្ចាត់ណេម៉ាតូត

៦. ឈ្មោះក្រុមហ៊ុនផលិត និងចែកចាយថ្នាំកសិកម្ម

អ្នកប្រើប្រាស់ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យមើលថា តើក្រុមហ៊ុនដែលផលិត ឬក្រុមហ៊ុនដែលចែកចាយថ្នាំកសិកម្មទាំងនោះ មានអាជ្ញាប័ណ្ណត្រឹមត្រូវចេញដោយក្រសួងកសិកម្មដែរឬទេ ព្រោះថាការលក់ ឬចែកចាយផលិតផលដោយមិនមាន អាជ្ញាប័ណ្ណ គឺជាអំពើផ្តល់នឹងច្បាប់ ។

សូមធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយមន្ត្រីកសិកម្មដែលនៅជិតលោកអ្នកបំផុតដើម្បីដឹងថា តើក្រុមហ៊ុនចែកចាយថ្នាំ កសិកម្មណាដែលស្របច្បាប់ ។

ឧទាហរណ៍ ១ : វណ្ណៈក្រហមនៅលើសំបកថ្នាំកសិកម្ម

Source: http://thailand.ipm-info.org/vour_poisson/07_what_types_of_pesticides.htm

ឈ្មោះ	ប្រភេទ	កម្រិត
ឈ្មោះ	ប្រភេទ	កម្រិត
ឈ្មោះ	ប្រភេទ	កម្រិត
ឈ្មោះ	ប្រភេទ	កម្រិត

Bascide 50EC គឺជាថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិតប្រភេទប្រូតេអ៊ីន ដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការកម្ចាត់សត្វល្អិតប្រភេទចង្កាក់ និងសត្វល្អិតប្រភេទដទៃទៀត។ ថ្នាំនេះមានលក្ខណៈងាយស្រួលប្រើប្រាស់ និងមានសុវត្ថិភាពខ្ពស់បំផុត។

គន្លឹះសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម

ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម គឺជាប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់សម្ភារៈគីមី ដើម្បីកម្ចាត់សត្វល្អិតប្រភេទចង្កាក់ និងសត្វល្អិតប្រភេទដទៃទៀត។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម គួរតែធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងតាមការណែនាំរបស់ក្រុមហ៊ុនផលិត។

គន្លឹះសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម

ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម គឺជាប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់សម្ភារៈគីមី ដើម្បីកម្ចាត់សត្វល្អិតប្រភេទចង្កាក់ និងសត្វល្អិតប្រភេទដទៃទៀត។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្ម គួរតែធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងតាមការណែនាំរបស់ក្រុមហ៊ុនផលិត។

ឧទាហរណ៍ ២ : វណ្ណៈលឿងនៅលើសំបកថ្នាំកសិកម្ម

គ. ឈ្មោះធាតុសកម្មរបស់ថ្នាំកសិកម្មសម្រាប់ប្រើកម្ទាត់សត្វល្អិតចង្រៃ និងខ្លឹមសារដំណាំស្រូវ

ល.រ	សត្វល្អិត/ខ្លឹម	ឈ្មោះធាតុសកម្មរបស់ថ្នាំកសិកម្ម
១	ដង្កូវហ្លួង	(1) ក្លរពីរីហ្សូស Chlorpyrifos (2) សាយកីមេទ្រីន Cypermethrin (3) ដេតាមេទ្រីន Deltamethrin (4) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (5) អេម៉ាមិកមីន បង់ហ្សូអេត Emamectin benzoate (6) ហ្វីនវ៉ាលីវេត Fenvalerate (7) គីណាល់ហ្វូស Quinalfos Others
២	សង្កើតខ្មៅ	(1) កាបូស៊ុលហ្វាន Carbosulfan Others
៣	មមាធត្នោត	(1) ប៊ុយប្រូហ្សេហ្សិន Buprofezin (2) ក្លរពីរីហ្សូស Chlorpyrifos (3) ឌីណូតេហ្គុយរ៉ាន Dinotefuran (4) អេតូហ្វេនប្រុក Etofenprox (5) ហ្វេណូបូកាប Fenobucarb (6) ហ្វីប្រូនីល Fipronil (7) អ៊ីមីដាក្លូប្រីត Imidacloprid Others
៤	ខ្យងមាស	(1) មេតាល់ដេអ៊ីត Metaldehyde (2) នីកូសាមីត Niclosamide Others
៥	មមាធខៀវ	(1) ប៊ុយប្រូហ្សេហ្សិន Buprofezin (2) ដេតាមេទ្រីន Deltamethrin (3) ឌីណូតេហ្គុយរ៉ាន Dinotefuran (4) អេតូហ្វេនប្រុក Etofenprox (5) ហ្វេណូបូកាប Fenobucarb (6) ហ្វីប្រូនីល Fipronil (7) អ៊ីមីដាក្លូប្រីត Imidacloprid (8) កាបូហ្គុយរ៉ាន Carbofuran (9) អ៊ីសូប្រូកាប Isoprocarb Others

៦	ដង្កូវមូរស្លឹក	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) កាតាប Cartap (3) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រុល Chlorantraniliprole (4) ក្លរ៉ូប៊ីរីផូស Chlorpyrifos (5) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (6) ដៃតាមេទ្រីន Deltamethrin (7) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (8) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (9) ហ្វេនីត្រូថ្នុង Fenitrothion (10) ហ្វីប្រូនីល Fipronil (11) គីណាល់ហ្វូស Quinalphos Others
៧	ស្រែង	(1) ដៃតាមេទ្រីន Deltamethrin (2) អេតូហ្វេនប្រុក Etofenprox (3) ហ្វេនីត្រូថ្នុង Fenitrothion Others
៨	ដង្កូវបំពង់កាត់ស្លឹក	(1) ដៃតាមេទ្រីន Deltamethrin (2) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon Others
៩	ទ្រើប	(1) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (2) ដៃតាមេទ្រីន Deltamethrin (3) ឌីមេតូអែត Dimethoate (4) ឌីណូតេហ្វុយរ៉ាន Dinotefuran (5) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate Others
១០	ដង្កូវស្លឹកដើម	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) កាតាប Cartap (3) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រុល Chlorantraniliprole (4) ដៃតាមេទ្រីន Deltamethrin (5) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (6) ឌីណូតេហ្វុយរ៉ាន Dinotefuran (7) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (8) ហ្វីប្រូនីល Fipronil Others
១១	ជំងឺច្រេះស្លឹក / ជំងឺក្អាស	(1) បេណូមីល Benomyl (2) កាប៊ីនដាហ្ស៊ីម Carbendazim (3) អ៊ីសូប្រូតូសូឡាន Isoprothiolane

		(4) ទ្រីស៊ីក្លាហ្សូល Tricyclazole Others
១២	ជំងឺរលាកស្លឹកបង្កដោយបាក់តេរី	មិនមាន
១៣	ជំងឺផ្លូវស្លឹកបណ្តាលមកពីបាក់តេរី	មិនមាន
១៤	ជំងឺទង់ក្រា	កម្ចាត់សត្វល្អិតដែលចម្លងជំងឺ ជាពិសេសមាត់ខ្សែវ ។
១៥	ជំងឺត្បើស្មៅ	កម្ចាត់សត្វល្អិតដែលចម្លងជំងឺ ជាពិសេសមាត់ត្នោត ។
១៦	ជំងឺត្បើរញ្ជូស្លឹក	កម្ចាត់សត្វល្អិតដែលចម្លងជំងឺ ជាពិសេសមាត់ត្នោត ។
១៧	ជំងឺរលួយស្រទាប់ស្លឹក	(1) បេណូមីល Benomyl (2) កាបិនដាហ្ស៊ីម Carbendazim (3) ខូបក័អុកស៊ីក្លរីដ Copper oxychloride (4) អ៊ិចហ្សាកូណាហ្សូល Hexaconazole (5) ម៉ង់កូហ្សែប Mancozeb (6) ប្រូក្លរ៉ាស់ Prochloraz (7) ប្រូពីកូណាហ្សូល Propiconazole (8) ប្រូពីណែប Propineb (9) ត្យូហ្វាណាត មេទីល Thiophanate methyl Others
១៨	ជំងឺរលាកស្រទាប់ស្លឹក	(1) បេណូមីល Benomyl (2) កាបិនដាហ្ស៊ីម Carbendazim (3) អ៊ីប្រូដ្យូន Iprodione (4) ផែនស៊ីកុយរ៉ុង Pencycuron (5) ប្រូពីកូណាហ្សូល Propiconazole (6) ទ្រីស៊ីក្លាហ្សូល + ប្រូពីកូណាហ្សូល Tricyclazole+Propiconazole (7) វ៉ាលីដាមីស៊ីន Validamycin Others

ឃ. ឈ្មោះធាតុសកម្មរបស់ថ្នាំកសិកម្មសម្រាប់ប្រើកម្រិតសត្វល្អិតចង្រៃ និងជំងឺដំណាំស្ពៃ

ល.រ	សត្វល្អិត/ជំងឺ	ឈ្មោះធាតុសកម្មរបស់ថ្នាំកសិកម្ម
១	ដង្កូវក្រូច	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) អាហ្សាឌីរ៉ាគីន Azadirachtin (3) បាក់ស៊ីឡុស តូរិនហ្សិនស៊ីស Bacillus thuringiensis (4) កាបារីល Carbaryl (5) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រូល Chlorantraniliprole (6) ក្លរពីរីបូស Chlorpyrifos (7) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (8) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (9) អេសហ្វីនវ៉ាឡីវ៉េត Efenvalerate (10) អេតូហ្វីនប្រុក Etofenprox (11) ម៉ាឡាថុង Malathion (12) ភីមេទ្រីន Permethrin (13) ស្ទីណូសាដ Spinosad Others
២	ដង្កូវកាត់ដើម	(1) អាសេហ្សាត Acephate (2) ក្លរពីរីបូស Chlorpyrifos (3) សាយហ្សូទ្រីន Cyfluthrin (4) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (5) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (6) អេសហ្វីនវ៉ាឡីវ៉េត Efenvalerate (7) ហ្វីនប្រុប៉ាទ្រីន Fenpropathrin (8) ឡាម្នាសាយហាឡូទ្រីន Lambda cyhalothrin (9) ភីមេទ្រីន Permethrin Others
៣	ដង្កូវស្ពៃរូងបណ្តូលស្ពៃ	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) បាក់ស៊ីឡុស តូរិនហ្សិនស៊ីស Bacillus thuringiensis (3) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (4) ដេតាមេទ្រីន Deltamethrin (5) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (6) ភីមេទ្រីន Permethrin Others

៤	ដង្កូវបាក់ខ្នង	(1) អាសេហ្វាត Acephate (2) អាហ្សាឌីរ៉ាក់ទីន Azadirachtin (3) បាក់ស៊ីឡូស តូរិនហ្សិនស៊ីស Bacillus thuringiensis (4) កាបារីល Carbaryl (5) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រូល Chlorantraniliprole (6) ក្លរពីរីហ្សូស Chlorpyrifos (7) សាយហ្សូទ្រីន Cyfluthrin (8) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (9) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (10) អេសហ្វីនវ៉ាឡីវេត Efenvalerate (11) ហ្វីនប្រូប៉ាទ្រីន Fenpropathrin (12) ឡាំដាសាយហាឡូទ្រីន Lambda cyhalothrin (13) ម៉ាឡាថ្នុង Malathion (14) ភីមេទ្រីន Permethrin (15) ស្ពីណូសាដ Spinosad Others
៥	ដង្កូវស៊ីត្រួយ	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) អាសេហ្វាត Acephate (3) បាក់ស៊ីឡូស តូរិនហ្សិនស៊ីស Bacillus thuringiensis (4) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រូល Chlorantraniliprole (5) ក្លរពីរីហ្សូស Chlorpyrifos (6) អេតូហ្វីនប្រុក Etofenprox (7) ភីមេទ្រីន Permethrin (8) ប្រូហ្វេណូប្រូស Profenopos (9) ស្ពីណូសាដ Spinosad (10) តេប៊ុយហ្វេណូប្រូដ Tebufenozide Others
៦	ដង្កូវយោលទោង	(1) អាបាមិកទីន Abamectin (2) អាសេហ្វាត Acephate (3) អាហ្សាឌីរ៉ាក់ទីន Azadirachtin (4) បាក់ស៊ីឡូស តូរិនហ្សិនស៊ីស Bacillus thuringiensis (5) កាបារីល Carbaryl (6) កាតាប Cartap (7) ក្លរពីរីហ្សូស Chlorpyrifos

		<p>(8) ក្លរ៉ានត្រានីលីប្រូល Chlorantraniliprole (10) សាយហ្គូទ្រីន Cyfluthrin (11) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (12) ដេតាមេទ្រីន Deltamethrin (13) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (14) ឌីណូតេហ្គុយរ៉ាន Dinotefuran (15) អេម៉ាមិកទីន បង់ហ្សូអែត Emamectin benzoate (16) អេសហ្វីនវ៉ាលីរ៉េត Esfenvalerate (17) អេតូហ្វីនប្រុក Etofenprox (18) ហ្វីនប្រូប៉ាទ្រីន Fenpropathrin (19) ហ្វីប្រូនីល Fipronil (20) អ៊ីនដូកាប Indoxacarb (21) ឡាំដាសាយហាឡូទ្រីន Lambda cyhalothrin (22) ភីមេទ្រីន Permethrin (23) ប្រូហ្វេណូបូស Profenopos (24) ស្ទីណូសាដ Spinosad (25) តេហ្វីយូហ្វេណូស៊ីដ bufenocide Others</p>
៧	ទាក់តូ	<p>(1) អាហ្សាឌីរ៉ាគីន Azadirachtin (2) កាបារីល Carbaryl (3) សាយហ្គូទ្រីន Cyfluthrin (4) សាយភីមេទ្រីន Cypermethrin (5) ដេតាមេទ្រីន Deltamethrin (6) ឌីយ៉ាហ្ស៊ីណុង Diazinon (7) ឌីមេតូអែត Dimethoate (8) ឌីណូតេហ្គុយរ៉ាន Dinotefuran (9) អេសហ្វីនវ៉ាលីរ៉េត Esfenvalerate (10) ហ្វីនប្រូប៉ាទ្រីន Fenpropathrin (11) អ៊ីមីដាគ្លូប្រីត Imidacloprid (12) ឡាំដាសាយហាឡូទ្រីន Lambda cyhalothrin (13) ម៉ាឡាថ្នុង Malathion (14) ភីមេទ្រីន Permethrin (15) ត្យាមេតូហ្សាម Thiamethoxam Others</p>

៨	ជំងឺម្លូសារីកូច	មិនមាន
៩	ជំងឺរលួយទន់	មិនមាន
១០	ជំងឺអុតកង	(1) ក្លរូតាឡូនីល Chlorothalonil (2) ម៉ង់កូហ្សែប Mancozeb (3) ប្រូពីណែប Propineb Others
១១	ជំងឺបួសត្រម៉ោង	មិនមាន
១២	ជំងឺផ្សិតសំឡី	(1) ក្លរូតាឡូនីល Chlorothalonil (2) ម៉ង់កូហ្សែប Mancozeb (3) ប្រូពីណែប Propineb (4) ថារ៉ាម Thiram Others